

NORLANDSFORSKNING
NORDLAND RESEARCH INSTITUTE

HVILKET POTENSIAL ER DET FOR Å REKRUTTERE EGNEDE FOSTERERFORELDRE?

Publisert: 01.09.2015

Skrevet av: Bent-Cato
Hustad, Frode Soelberg og
Clara Luckner Strømsvik

Arbeidsnotat nr.: 1010/2015

ISSN-NR: 0804-1873

Prosjektnr: 1515 Fosterhjem
og rekruttering

NORDLANDSFORSKNING
NORDLAND RESEARCH INSTITUTE

ARBEIDSNOTAT

ARBEIDSNOTAT NR: 1010/2015	ISSN-NR: 0804-1873	PROSJEKTNUMMER: 1515	ANTALL SIDER: 30
FORFATTER(E): Bent-Cato Hustad, Frode Soelberg, Clara Luckner Strømsvik			SALGSPRIS NOK: Kun på web
<h1>Hvilket potensial er det for å rekruttere egne fosterforeldre?</h1>			

INNHold

FORORD	2
TABELLOVERSIKT	3
FIGUROVERSIKT	3
SAMMENDRAG	4
1 INNLEDNING	5
1.1 BAKGRUNN, FORMÅL OG PROBLEMSTILLINGER	5
1.1.1 <i>Bakgrunn og formål</i>	5
1.2 PROBLEMSTILLING.....	8
1.3 AVGRENSNINGER	8
1.3.1 <i>Definesjon av rekruttering</i>	8
2 METODE OG GJENNOMFØRING	9
2.1.1 <i>valg av telefonbasert spørreundersøkelse</i>	9
2.1.2 <i>Utforming av spørreskjema til telefonbasert spørreundersøkelse</i>	9
2.1.3 <i>Gjennomføringen av spørreundersøkelsen</i>	11
2.1.4 <i>UTVALGstørrelse og responsrate</i>	11
2.1.5 <i>Beskrivelse av utvalget og representativitet</i>	12
3 PRESENTASJON AV FUNN	17
3.1 KJENNSKAP TIL MULIGHETEN OM Å VÆRE FOSTERFORELDRE	17
3.1.1 <i>Hvor mange er kjent med muligheten om å være fosterforeldre</i>	17
3.2 VURDERINGER AV MULIGHETEN FOR Å VÆRE FOSTERFORELDER	18
3.2.1 <i>Hvor mange har tenkt på muligheten for å være fosterforeldre</i>	19
3.2.2 <i>barrierer mot å bli fosterforelder</i>	21
3.3 HANDLINGSVILJE TIL Å VÆRE FOSTERFORELDER	23
3.3.1 <i>Hvor mange har lyst til å være fosterforeldre</i>	23
3.4 OPPSUMMERING	23
REFERANSER	27
VEDLEGG 1	30

FORORD

Det foreliggende arbeidsnotatet er en undersøkelse av hvilket potensial det er for å rekruttere flere fosterforeldre i befolkningen, og kan karakteriseres som en målgruppeanalyse. Det vil si at den retter seg åpent ut i målgruppen for å rekruttere fosterforeldre. Undersøkelsen utgjør delstudie 2b i forsknings- og utviklingsprosjektet "Fosterhjem og rekruttering".

Prosjektet er finansiert av Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) og har til formål å forbedre rekrutteringsarbeidet av fosterforeldre. Arbeidsnotat er en delrapport og skal utgjøre et grunnlag for videre utviklingsarbeid for å rekruttere flere fosterforeldre.

Arbeidsnotatet er utarbeidet av forskerne Bent-Cato Hustad, Frode Soelberg og Clara Luckner Strømsvik. Forskerne er ansatt ved Nordlandsforskning forskningsgruppe for velferd, arbeid og oppvekst og ved Universitetet i Nordland, Handelshøyskolen. Bent-Cato Hustad har vært prosjektleder for prosjektet.

Vi benytter anledningen for å takke prosjektets faglige ressursgruppe for innspill i forbindelse med utvikling av spørreskjema for telefonintervjuene. Vi takker også for godt samarbeid med Polarfakta AS for godt samarbeid om planlegging og gjennomføring av telefonintervjuene. Kvalitetssikring av rapporten har vært gjort av seniorforsker Therese Andrews og Cecilie Høy Anvik ved Nordlandsforskning.

Avslutningsvis vil vi også takke hver enkelt av de som har tatt seg tid til å svare på telefonintervjuet. Uten informanter som er villige til å stille opp, vil det ikke være mulig å få kunnskap om målgruppen.

TABELLOVERSIKT

Tabell 1 Geografisk fordeling av respondentsvar sammenlignet med populasjonsfordeling i prosent.	13
Tabell 2 Aldersfordeling av respondentsvar sammenlignet med populasjonsfordeling i prosent.	13
Tabell 3 Respondentenes etniske bakgrunn basert på mors og fars fødested.....	14
Tabell 4 Jeg kjenner godt til muligheten for å bli fosterforelder (n=1000).....	17
Tabell 5 Jeg har tenkt på muligheten å være fosterforelder (n=1000).....	19
Tabell 6 Barrierer for å bli fosterforelder (n=1000).	21
Tabell 7 Jeg har lyst til å være fosterforelder (n=1000).	23

FIGUROVERSIKT

Figur 1 Modell for delstudiene i "Fosterhjem og rekruttering".....	7
--	---

SAMMENDRAG

Det foreliggende arbeidsnotatet er en delrapport fra forsknings ut utviklingsprosjektet "Fosterhjem og rekruttering". Arbeidsnotatet er utarbeidet på oppdrag i fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) og har til formål å forbedre rekrutteringsarbeidet av fosterforeldre. Arbeidsnotatet undersøker hvilket potensial det er for å rekruttere egnede fosterforeldre?

Arbeidsnotatet redegjør for valg av telefonbasert spørreundersøkelse som metode og hvordan datainnsamlingen har vært gjennomført. Spørreundersøkelsen er gått ut til et utvalg på 1000 respondenter av befolkningen mellom 20 og 70 år i Norge. Det teoretiske rammeverket for tolkning av dataene bygger på en teoretisk tredeling som representerer ulik nærhet til fenomener: (a) kjennskap til – *muligheten for å være fosterforelder* (b) verdsetting av – *muligheten for å være fosterforelder*, (c) handlingsvilje for – *muligheten til å være fosterforelder*.

Studien viser at det er 4 av 10 i målgruppen som svarer bekreftende til at de kjenner godt til muligheten for å bli fosterforeldre. 27,5 prosent av befolkningen har vurdert muligheten for å bli fosterforelder. Det er 16 prosent av befolkningen som svarer bekreftende på at de har lyst til å bli fosterforeldre.

Rapporten konkluderer med at det er et potensial til å gjøre muligheten for å bli fosterforelder kjent blant flere i befolkningen. Befolkningen får kjennskap til muligheten om å bli fosterforeldre fra flere hold. 3 av 4 som er kjent med muligheten har fått sin kjennskap gjennom tradisjonelle medier som TV, radio og aviser. 26,8 prosent har fått kjennskap gjennom informasjonskampanjer, 19,9 prosent har fått kjennskap gjennom egen omgangskrets. 16,5 prosent har fått kjennskap gjennom sosiale medier. De tradisjonelle mediekanalene er fremdeles en viktig informasjonskanal for å få ut budskapet om fosterhjem. De 16 prosentene som per dags dato har lyst til å bli fosterforeldre utgjør kjernen i de som vil være tilbøyelig til å ta kontakt for å delta på PRIDE-kurs. Resterende del av befolkningen er mindre aktuelle som fosterforeldre per dags dato. Det utelukker ikke at disse menneskene kan få lyst til å bli fosterforeldre i framtida. Det lave kjennskapet til muligheten for å bli fosterforeldre kan forklares ut ifra at kampanjeinformasjon "går inn" og blir mottatt av den enkelte først når fosterforeldreskap kan være mer aktuelt for dem, og vica versa går "hus forbi" når informasjonen ikke oppleves relevant og aktuelt for deres nåværende livssituasjon.

Det er også et potensial for å rekruttere flere slektsfosterforeldre. Hele 57 prosent sier at de kunne tenke seg å være fosterforeldre dersom et barn i egen familie hadde et slikt behov. 23,9 prosent stiller seg også positiv til å være fosterforeldre dersom et barn i deres nærmiljø hadde behov for fosterhjem. 57 prosent av befolkningen sier at de ikke er blitt spurt og derfor ikke har vurdert å bli fosterforeldre.

1 INNLEDNING

I dette kapitlet presenteres bakgrunn og formål for dette arbeidsnotatet sammen med problemstilling for delstudie 2b i FoU-prosjektet "Fosterhjem og rekruttering".

1.1 BAKGRUNN, FORMÅL OG PROBLEMSTILLINGER

1.1.1 BAKGRUNN OG FORMÅL

Nordlandsforskning har fått i oppdrag av Barne-, ungdoms- og familiedirektoratets (Bufdir) å gjennomføre et forskningsprosjekt som skal forbedre strategier for å rekruttere flere egnede fosterhjem. Dette arbeidsnotatet utgjør delstudie 2b av det samlede oppdraget i forskningsprosjektet "Fosterhjem og rekruttering".

Bufdir har over en tiårsperiode jobbet med å rekruttere fosterhjem gjennom ulike rekrutteringskampanjer. Det er behov for å kunnskapsbasere rekrutteringsinnsatsene av fosterhjem og oppnå mer effektive strategier og metoder i rekrutteringsarbeidet. Forsknings og utviklingsarbeidet skal føre fram til at flere potensielle fosterforeldre sier seg villige til å være fosterforeldre og tar steget fullt ut og blir fosterforeldre.

Plassering i fosterhjem er et sentralt og viktig tiltak for barn som befinner seg i vanskelige omsorgs- og livssituasjoner. I vårt samfunn verdsettes tilhørighet til en familie høyt. Når barn og unge utsettes for overgrep og omsorgssvikt i hjemmet, er fosterhjemsplassing viktig for å gi hvert enkelt barn trygge, gode og omsorgsfulle oppvekstbetingelser. Barnets fysiske, psykiske og kognitive utvikling er avhengig av gode hjemmeforhold og omgivelser.. Vellykkede fosterhjemsplassing vil ha positiv innvirkning på barnets utvikling og langsiktige livsmestring.

Behovet for fosterhjem er økende i Norge. Antallet barn og unge i fosterhjem var i overkant av 9 600 ved utgangen av 2012, mens det i 1987 var knapt 3 200 barn og unge i fosterhjem (Backe-Hansen et al. 2013: 18). En del av fosterhjemsplassingene vil av ulike forhold bli avbrutt før det er naturlig å flytte ut fra hjemmet, noe som vil føre til at det enkelte barn må plasseres i et nytt fosterhjem. Bufdir har for tiden bestilt en utredning som har til hensikt å belyse hvor stort det reelle behovet for fosterhjem er i Norge. I *Innst. 204 S* sies det at det er behov for 800-1000 nye fosterhjem hvert år (Stortinget 2014: Innst. 204 S, dok 8:30). For å dekke det samlede behovet for fosterhjem er det også viktig å beholde eksisterende fosterhjem. I perioden 2003 til 2012 ble det i gjennomsnitt foretatt 675 fosterhjemsplassing per år (Havik 2013: 125). Veksten i fosterhjemsplassing mellom 2002 og 2008 fulgte den generelle økning i tiltaksomfang i barnevernstjenestene (Øyen 2010: 9). Altså, følger behovet for fosterhjem en generell utvikling i antall barnevernstiltak. I historisk perspektiv er antallet barn i fosterhjem på et toppunkt. Den samme utviklingen viser seg i flere vestlige land og skaper utfordringer i forhold til å skaffe et tilstrekkelig antall gode fosterhjem til antallet barn med behov for fosterhjemsplassing. Det kan sies å være et misforhold mellom behovet for fosterhjem og tilbudet av fosterhjem.

Backe-Hansen (2013) finner at andelen fosterbarn med minoritetsbakgrunn har hatt en jevn økning, fra 16 prosent i 1995 til 25 prosent i 2010. Flesteparten av disse fosterbarna var fra asiatiske og andre europeiske land, mens noe færre var fra afrikanske land (Backe-Hansen 2014: 49). I henhold til FNs barnekonvensjon skal det tas hensyn til barnas etniske, religiøse, kulturelle og språklige bakgrunn i barnas oppdragelse. I arbeidet med fosterhjems plasseringer betyr dette at Norge er forpliktet til å søke løsninger som bidrar til kontinuitet i barnets oppdragelse og deres etniske, religiøse, kulturelle og språklige bakgrunn (FNs barnekonvensjon, artikkel 20, 3. ledd). Mer konkret er det også lovregulert i § 4, 1. ledd i *Forskrift om fosterhjem* som sier: "Barnevernstjenesten skal ta tilbørlig hensyn til barnets etniske, religiøse, kulturelle og språklige bakgrunn". Blant fosterhjemsbarn med minoritetsbakgrunn er det bare fire prosent som er slekts- og nettverks plassert (Backe-Hansen et al 2013: 36), mens antallet slekts plasseringer i 2009 utgjorde 38 prosent av alle fosterhjems plasseringer (Backe-Hansen et al 2010: 19). Vi vet samtidig at hver fjerde fosterforelder ikke hadde overveid å ta i mot et barn med etnisk minoritetsbakgrunn i forkant av at de meldte sin interesse for å bli fosterforeldre (Havik 2013: 123). Behov for fosterforeldre med minoritetskulturell bakgrunn er kjent, samtidig som en ser bruken av slekts plasseringer for barn med minoritetsbakgrunn er begrenset.

Det har vært gjort lite forskning på selve markedsføringsdelen av rekrutteringsarbeidet av fosterhjem. Tidligere forskning har knyttet rekruttering sammen med opplæringsprogrammet PRIDE. Stefansen & Hansen (2014) definerer rekruttering i en evalueringsrapport av PRIDE slik: "*Rekruttering* forstås som prosessen med å sile ut de som ikke egner seg for oppgaven, samt finne ut hva slags fosterhjem ulike deltakere kan passe som" (s. 10). Vi har i denne delstudien valgt å operere med en snevrere definisjon av rekrutteringsbegrepet, hvor rekruttering ses på fra et markedsføringsperspektiv. Med andre ord retter denne delstudien seg mot oppgaven å dekke landets behov for fosterforeldre. Studien søker kunnskap om hvor kjent befolkningene er med muligheten for å bli fosterforeldre.

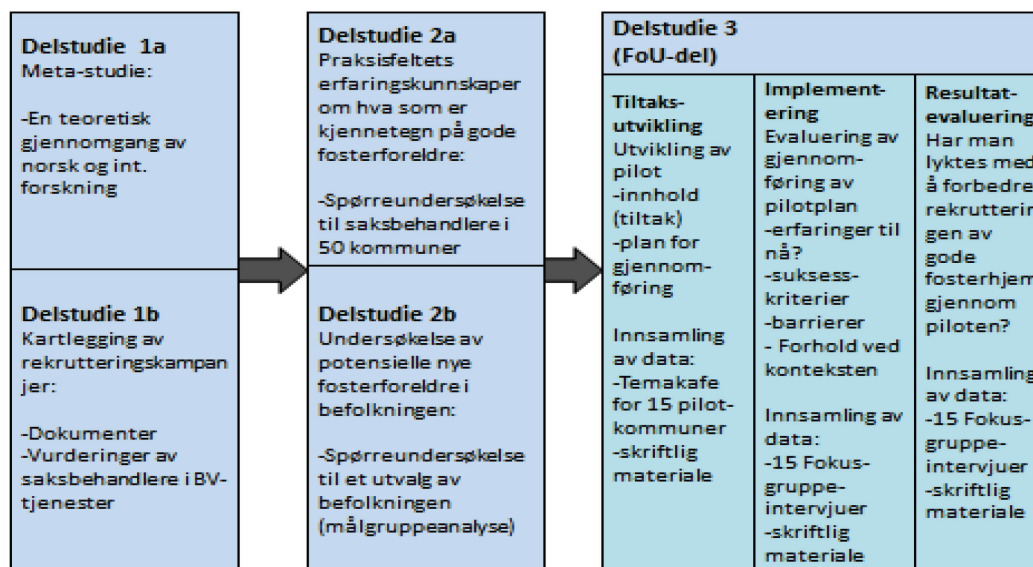
Det økende behovet for flere fosterhjem har to mulige løsninger. Det ene løsningen innebærer å redusere antallet barn som trenger fosterhjems plassering, noe som vil være uforsvarlig ovenfor barn som opplever omsorgssvikt. Rettigheter i henhold til FNs barnekonvensjon og lov om barnevern sikrer grunnleggende rettigheter for barna. Fosterhjem er en spesiell form for offentlig velferd. Velferdssamfunnet har ansvar for å tilby barn som opplever omsorgssvikt et nytt hjem. Hjemmene er på sin side private og i utgangspunktet utenfor det offentlige velferdssamfunnets tjenestetilbud. Av den grunn må størsteparten av fosterhjem tilbys i form av private hjem. Det eksisterer generelt sett ingen øvre grenser for omfanget av offentlige velferdstjenester, noe som også gjelder for behovet for fosterhjem. I praksis er det imidlertid ressursmessige rammer, i form av økonomi eller andre praktiske begrensninger som begrenser omfang av offentlige velferdstilbud (Lipsky 1980). Når det gjelder fosterhjem, utgjør barnevernstjenestens tilgang på egnede fosterhjem en slik begrensning.

Den andre løsningen vil være knyttet til å finne nye måter å øke antallet fosterhjem og se til at de fosterhjemmene som er etablert blir godt ivaretatt. Sammenlignet med institusjons plassering som et alternativ til fosterhjems plassering, synes det å være gode faglige grunner for å rekruttere flere fosterhjem. Som nasjon er Norge forpliktet til å følge

FNs barnekonvensjon. FN's barnekonvensjon omfatter en rekke idealer for hva vi mener gir en god barndom. Innledningsvis heter det blant annet at: "barn bør vokse opp i et familiemiljø, i en atmosfære av glede, kjærlighet og forståelse for å sikre full og harmonisk utvikling av deres personlighet". Det betyr at vi ideologisk sett sier at barn bør vokse opp i et familiemiljø fremfor i institusjoner. Fosterhjem vil også økonomisk sett være fordelaktig fremfor institusjonsplasseringer, hovedsakelig på grunn av behovet for bygningsfasiliteter som må bygges og vedlikeholdes.

Dette arbeidsnotatet har til formål å presentere kunnskap om hvilket potensial det er for å rekruttere fosterforeldre i befolkningen. Kunnskapen skal brukes til utvikling og implementering av tiltak for å forbedre rekrutteringen til fosterhjem i delstudie 3 i prosjektet "Fosterhjem og rekruttering". Delstudie 1 og delstudie 2a presenteres i egne arbeidsnotater. De danner sammen med dette arbeidsnotatet et grunnlag for FoU-prosesser i delstudie 3. Delstudie 1 består av en kartlegging av tidligere rekrutterings- og vervekampanjer av fosterforeldre, og en kunnskapsstatus om rekruttering av fosterhjem. Delstudie 2 består av 2 spørreskjemaundersøkelser. Delstudie 2a går ut til fagansatte som jobber med å rekruttere, godkjenne og følge opp fosterhjem. Vi redegjør her for spørreskjemaundersøkelsen til et utvalg av befolkningen, en såkalt målgruppeanalyse. Formålet med målgruppeanalysen er å undersøke om det er et potensial for å rekruttere flere nye fosterforeldre. I figuren nedenfor viser vi hvordan de ulike delstudiene forholder seg til hverandre i prosjektet.

Figur 1 Modell for delstudiene i "Fosterhjem og rekruttering"

Tidligere forskning på rekruttering av fosterhjem tar nesten uten unntak utgangspunkt i aktører som allerede er involvert i fosterhjem, enten det er eksisterende fosterhjemsforeldre, fagansatte i barnevernstjenestene, fosterbarn eller biologiske foreldre. Randle et al (2014), Ciarrochi et al (2012) og Helm et al (2006) utgjør unntak av studier som retter seg mot målgruppen og som har adressert segmenter eller "markeder" for videre arbeid med rekruttering av fosterhjem. Målgruppeanalysen utgjør delstudie 2b og innhenter kunnskap om hvilket rekrutteringspotensial det er i befolkningen.

1.2 PROBLEMSTILLING

I dette arbeidsnotatet vil vi belyse følgende problemstillinger i prosjektet "Fosterhjem og rekruttering":

- Hvilket potensial er det for å rekruttere egnede fosterforeldre og hvilken strategi vil fungere best for å nå fram til disse i rekruttering av fosterforeldre?

Det sentrale med problemstillingen er å finne ut hvor mange det er i befolkningen som har potensial til å bli fosterforeldre. Delstudie 2a vil besvare problemstilling om hva som er kjennetegn på gode fosterforeldre. Ut fra delstudie 2b og delstudie 2a, vil det kunne utvikles en strategi for rekruttering i delstudie 3 (FoU-delen).

1.3 AVGRENSNINGER

1.3.1 DEFINESJON AV REKRUTTERING

Nordlandsforsknings oppdrag retter seg mot å rekruttere og å beholde fosterforeldre. I rekruttering av fosterforeldre vil resultatet av den samlede rekrutteringsinnsatsen vise seg i antall godkjente fosterhjem, det vil si fosterhjem som har gjennomgått PRIDE-kurs og blitt godkjent etter dette. Dermed spiller også PRIDE-kurset en rolle i rekrutteringsprosessen av fosterhjem. PRIDE-kurset beskrives da også som et opplærings- og rekrutteringsprogram, selv om programmet i hovedsak er et opplæringsprogram (Stefansen & Hansen 2014). Siden det relativt nylig er gjennomført en evaluering av opplæringsprogrammet PRIDE (ibid.) mener vi det er rimelig god kunnskap om hva som skjer med potensielle fosterforeldre fra de melder sin interesse til å delta i PRIDE-programmet og til de eventuelt blir fosterforeldre. Vi velger derfor å definere en snevrere betydning av rekruttering for denne studien.

Vi definerer rekruttering som de prosesser som skjer i perioden fra enkeltpersoners kontakt med informasjon om fosterhjem, uavhengig av hvor informasjonen kommer fra, og fram til de melder sin interesse for å bli fosterforeldre.

Vår innsnevrede definisjon av rekruttering, knytter seg til oppdragsgivers ønske om å øke kunnskap om mulige segmenter eller "markedet" for fosterforeldre.

2 METODE OG GJENNOMFØRING

I dette kapittelet redegjør vi for valg av metode og hvilke metodiske hensyn vi har tatt i utforming, gjennomføring og fremstilling av datamaterialet. Den metodiske redegjørelsen for datainnsamlingen blir presentert i dette kapittelet. I delstudie 2b av forskningsprosjektet "Fosterhjem og rekruttering" er det foretatt en telefonbasert spørreundersøkelse til et utvalg av befolkningen.

2.1.1 VALG AV TELEFONBASERT SPØRREUNDERSØKELSE

For å få kunnskap som kan bidra til å utvikle en strategi for framtidig rekruttering av fosterhjem har det vært viktig at datainnsamlingen også retter seg mot aktører som ikke allerede er fosterforeldre, fosterbarn eller som jobber med fosterbarn. Vi ønsket derfor ikke å rette undersøkelsen mot bestemte målgrupper, men valgte å gå åpent ut til et utvalg av befolkningen. Utvalgsuniverset i undersøkelsen var nærmere bestemt befolkningen i Norge mellom 20 og 70 år, og bestod av 3.350.303 individer pr. 1. januar 2015 (SSB, Statistikkbanken 2015). I markedsføringsperspektiv benevnes slike surveyer til et utvalg av populasjonen ofte som målgruppeanalyser. Vi valgte å gjennomføre en kvantitativ spørreundersøkelse fordi det gir generaliserbare data om målgruppen (for arbeid med rekrutteringsstrategi). Ut i fra de midlene som vi har hatt til rådighet i prosjektet, valgte vi å gjennomføre telefonbaserte spørreundersøkelse som metode.

2.1.2 UTFORMING AV SPØRRESKJEMA TIL TELEFONBASERT SPØRREUNDERSØKELSE

Utformingen av spørreskjema til telefonbasert spørreundersøkelse byr på noen andre utfordringer enn tradisjonelle spørreskjemaer som besvares på papir eller elektroniske spørreskjemaer som besvares vi datamaskiner. Databaserte og papirbaserte spørreskjemaer gir respondenten mulighet for å svare når det passer han eller henne.

Telefonbasert spørreundersøkelse fordrer at respondenten har mulighet til å bruke tid på spørsmålene på det tidspunktet vedkommende blir oppringt. Derfor har det vært et mål å utforme en spørreundersøkelse som ikke krever for mye av respondentens tid. Vi satte som et øvre tak at gjennomføringen av den telefonbaserte spørreundersøkelsen ikke skulle overstige femten minutter. Respondentene fikk tilbud om å bli ringt opp på et tidspunkt som passet bedre for dem, dersom de ikke hadde anledning til å svare på undersøkelsen ved kontakttidspunktet.

Ved telefonbaserte spørreundersøkelser får respondenten spørsmålene presentert auditivt (gjennom lyd). Det blir da viktig at det er lett å forstå hva vi spør om. Det ble av den grunn utformet en lettfattelig introduksjonstekst som presenterer formålet med spørreundersøkelsen og viser til at dataene blir behandlet i tråd med forskningsetiske retningslinjer.

Spørreskjemaet består av spørsmål som respondentene skal ta stilling til å svare det svaralternativet som passer best ut fra deres ståsted. Altså, lukkede spørsmål med et svaralternativ. I utviklingene av spørreskjemaet har vi forsøkt å lage spørsmål som ligger nærmest mulig talespråket. Videre er den muntlige gjennomføringen tatt hensyn til i

utformingen av svaralternativer. Foruten de innledende og avsluttende spørsmålene om demografiske forhold, bestemte vi oss for å etablere gjentakende svaralternativer gjennom hele spørreundersøkelsen. Det er flere metodefaglige grunner for å gjøre dette. For det første, bidrar gjentakende svaralternativer til å etablere en kjent skala når respondenten blir bedt om å gjøre sine vurderinger. For det andre, bidrar gjentakende svaralternativer til at vi lett kan sammenligne hvordan respondentene vurderer ulike påstander. For det tredje, bidrar faste svaralternativer til at respondentene i større grad bruker sine ressurser på å vurdere påstandene fremfor å huske hvilke svaralternativer de har. Menneskets auditive arbeidsminne har en kapasitet på fem til ni enheter (7 +/- 2 enheter). De kognitive begrensningene i menneskets arbeidsminne tilsier derfor at antall svaralternativer bør begrenses til laveste antall enheter for korttidshukommelsen, altså fem enheter. Det vil være med på å redusere sjansen for feilsvar i datamaterialet. Vi valgte av den grunn respondentene om å ta stilling til om de sa seg 1) helt enig, 2) enig, 3) verken/eller, 4) uenig eller 5) helt uenig i påstandene vi presenterte for dem. For å kunne gjenta svaralternativene gjennom spørreundersøkelsen ble alle spørsmål som ikke relaterte seg til demografiske forhold presentert som påstander som respondentene skulle ta stilling til.

Ved siden av spørsmål i starten og i slutten av spørreskjema om demografiske forhold, har vi utviklet flere sett med spørsmål. Som en målgruppeanalyse har vi et sett av spørsmål som retter seg til *hvilken kjennskap respondentene har til muligheten for å bli fosterforeldre*. Disse spørsmålene har til hensikt å kartlegge befolkningens kunnskap om muligheten for å bli fosterhjem og hva som er kildene til denne kunnskapen. Videre er det utviklet spørsmål som angår vurderende (evaluasjonelle) aspekter knyttet til muligheten for å være fosterforeldre. Dette settet av spørsmål søker kunnskap *om respondentene har vurdert muligheten for å være fosterforeldre*, og under hvilke omstendigheter de har vurdert å være fosterforeldre. Videre har vi utviklet en indikator for *respondentenes handlingsvilje for å være fosterforeldre*. Spørsmålet som indikerer vilje til handling går rett og slett på om respondentene har lyst til å være fosterforeldre. Tredelingen av spørsmålsindikatorer bygger på en teoretisk inndeling av hvordan vi som mennesker har tro (doxa)¹ eller kognitiv kjennskap til, verdsetting av og vilje i forhold til fenomener (Embree 2013: kap 4). Det sentrale for vår bruk av Embree's fenomenologiske tredeling, er å sortere aspektene (a) kjennskap til noe (tro) fra (b) verdsetting av det samme fenomenet – *muligheten for å være fosterforelder*. Likeledes gjør det også lettere å skille (c) handlingsvilje fra de to førstnevnte aspektene.

De tre aspektene representerer ulike avstandsforhold til det å være fosterforeldre. Det å ha kognitiv kjennskap til noe, i denne sammenheng kjennskap om muligheten for å være fosterforeldre, er et steg nærmere å være fosterforeldre enn det å være uvitende eller ikke å ha kjennskap. Når respondenter har kjennskap til muligheten for å være fosterforeldre, er respondentene som har positive verdsettinger til å være fosterforeldre nærmere å faktisk bli fosterforeldre enn de som verdsetter dette nøytralt eller negativt. Verdsettingen vil være knyttet til respondentenes eget ståsted og deres omgivelser. Med andre ord er

¹ | Lester Embree's bruk av **tro** omfavner all tro og det å tenke. Begrepet er hentet fra de gamle greske tenkerne som brukte doxa-begrepet i motsetning til episteme (kunnskap). Denne bruken av trosbegrepet favner bredt. I og med at både ubegrunnet eller begrunnet tro inngår i begrepet. Bruk av kognisjonsbegrepet omfavner alle typer av det å tro (Embree 2013: 85-90). I vår bruk er det spesifikt respondentenes kognitive kjennskap til å bli fosterforeldre som inngår i tros-begrepet.

respondentenes verdsettinger knyttet til deres egen livssituasjon. Dermed kan de ha forskjellige verdsettinger (eller holdninger) avhengig av hvilke omstendigheter de lever i. Respondenter som har vilje til å bli fosterforeldre er nærmere i avstand å bli fosterforeldre enn de som har positiv verdsetting av det å bli fosterforeldre. I spørreundersøkelsen har vi prøvd å fange respondentenes vilje eller vilje til handling med å spørre om de har lyst til å bli fosterforeldre. I Embree sin teoretiske inndeling av termene tro, verdsetting og vilje er vilje-aspektet nært knyttet til vilje til å handle. Vilje-aspektet er uløselig knyttet til nåtiden og fremtiden i motsetning til tro- og verdsettings-aspektene. Å tro på noe og verdsette noe er aspekter som retter seg mot ting i fortiden. Det vil si, vi som mennesker kan tro om og verdsette historiske begivenheter. Men vi kan imidlertid ikke handle i de samme historiske begivenhetene. Handlinger er knyttet til det kroppslig-sanselige og dermed også det emosjonelle i oss mennesker.

I vår bruk av denne tredelte teoretiske inndeling av spørsmål har vi ønsket å skille hvor mange som potensielt er kjent med muligheten for å bli fosterforeldre, potensialet for hvor mange som verdsetter det det å være fosterforeldre positivt og til sist hvor mange som har vilje til å bli fosterforeldre.

2.1.3 GJENNOMFØRINGEN AV SPØRREUNDERSØKELSEN

Gjennomføringen av spørreundersøkelsen ble utført av Polarfakta AS på oppdrag av Nordlandsforskning. Gjennomføringen ble gjort på spørreskjemaer utviklet av Nordlandsforskning. Oppringningene av respondenter ble gjort på grunnlag av tilfeldige telefonnumre, som sikret en geografisk representasjon av populasjonen. Datainnsamlingen ble gjennomført i februar 2015.

Ifølge Polarfakta AS fungerte spørsmålene godt i undersøkelsen. Noen respondenter ønsket imidlertid ikke å svare på om familiens totale inntektsnivå. Det måtte derfor føyes til en svarkategori for vet ikke/ikke svart på det nevnte spørsmålet.

2.1.4 UTVALGSTØRRELSE OG RESPONSRATE

Vi presenterer her responsraten eller svarprosenten for gjennomføringen av spørreundersøkelsen. Da vi bestilte gjennomføring av telefonbasert spørreundersøkelse fra Polarfakta AS, ble det lagt inn ønske om å få minst 1000 respondentsvar. Polarfakta estimerte at det ville kreve oppringing til 5000. Hellevik (2002) viser til at innsamling av 1000 respondentsvar sikrer en maksimal feilmargin på 3,2 tilfeldig utvelging med et sikkerhetsnivå på 95 prosent. Jo mer heterogent utvalget er, det vil si at utvalget nærmer seg delt 50/50, desto større feilmargin må en regne med (Hellevik 2002: 375-377). Johansen viser på sin side til en feilmargin på 3,1 med tilsvarende tall (Johansen 2007: 34). 1000 respondentsvar gir altså en tilstrekkelig sikkerhetsmargin til å generalisere fra utvalget og til populasjonen.

I denne studien ble det gjort oppringninger til 4434 telefonnumre for å nå 1000 respondentsvar. Når respondenter kontaktes per telefon er det ikke alltid en får svar. Polarfakta gjennomførte totalt 1295 oppringninger tilbake til telefonnumre som ikke resulterte i svar ved første eller andre gangs kontakt. Totalt var det 1648 som svarte på oppringningen, men som takket nei til å delta i spørreundersøkelsen. Polarfakta AS har med andre ord hatt kontakt med 2648 respondenter. Polarfakta var i kontakt med 59,7 prosent

av totalt antall oppringte telefonnummer. Responsraten blant kontaktede respondenter er på 37,8 prosent.

Elektroniske nettbaserte spørreskjemaundersøkelser oppnår gjerne responsrater mellom 30 og 50 prosent. Vår datainnsamlingen ble gjennomført per telefon, noe som fordrer at respondentene må ha mulighet til å svare spørreundersøkelsen på det aktuelle tidspunktet de blir kontaktet. Elektronisk nettbaserte spørreskjemaundersøkelser har sammenlignet med telefonbaserte spørreundersøkelser den fordel at respondenten kan svare spørsmålene når hun/han har ledig tid, noe som gjør at vi kan forvente en lavere svarprosent på telefonbaserte spørreundersøkelser. I lys av forespeilede forventninger om oppringninger fra Polarfakta AS, er responsraten som forventet eller litt bedre enn estimert antall oppringte telefonnumre. Polarfakta AS bygger sitt estimat på erfaringer fra tidligere telefonbaserte spørreundersøkelser som de har gjennomført.

2.1.5 BESKRIVELSE AV UTVALGET OG REPRESENTATIVITET

I dette avsnittet redegjør vi for hvilken geografisk, kjønnsmessig, aldersmessig og minoritetskulturell representativitet det er på utvalget. Det er viktig å vite om utvalget gjenspeiler totalpopulasjonen. I denne studien sammenligner vi vårt utvalg med populasjonstall fra Statistisk sentralbyrå (SSB). Cook et al (2000) argumenterer for at svarenes representativitet er viktigere enn spørreundersøkelsens svarprosent, noe de underbygger med at valgdagsmålinger med færre en 1 prosent av populasjonen kan være mer representativt enn utvalg med 50-60 prosent av populasjonen. Det sentrale blir derfor å se om det finnes betydelige eller systematiske skjevheter mellom utvalget og populasjonen. I neste avsnitt redegjør vi for undersøkelsens geografiske representativitet, kjønnsmessige representativitet, aldersmessige representativitet, minoritetskulturell representativitet.

Geografisk representativitet

Den første variabelen vi kontrollerer for, er hvor godt hver enkelt region er representert geografisk i utvalget. I bestillingen av telefonintervjuene lå det inne at respondentene skulle være representative for hele landet. Polarfakta har derfor tilstrebet å få respondentsvar i forhold til populasjonen i alle landets regioner. Telefonintervjuerne registrerte hvorvidt informantene tilhørte Region Nord-Norge, Region Midt-Norge, Region Vestlandet, Region Sørlandet eller Region Østlandet. Region Østlandet består her av Østfold, Akershus, Oslo, Hedmark, Oppland, Buskerud, Vestfold og Telemark. Region Sørlandet består av Aust-Agder og Vest-Agder. Region Vestlandet består av Hordaland, Rogaland, Sogn- og Fjordane og Møre og Romsdal. Region Midt-Norge består av Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag. Region Nord-Norge består av Finnmark, Troms og Nordland. Vi har hentet ut data fra SSBs nettsider av folketall pr. 1. januar for å vurdere og å sammenligne fordelingene i utvalget opp i mot populasjonstallene for de respektive regionene (SSB Statistikkbanken 2015).

Tabell 1 Geografisk fordeling av respondentsvar sammenlignet med populasjonsfordeling i prosent.

Region	Antall	%-fordeling	Populasjonsfordeling pr. 1.1.2015
Region Nord-Norge	91	9,1	9,3
Region Midt-Norge	85	8,5	8,6
Region Vestlandet	258	25,8	26,1
Region Sørlandet	55	5,5	5,7
Region Østlandet	511	51,1	50,2
Totalt	1000	100,0	99,9

Vi ser at prosentfordelingen i utvalget ligger tett opp til populasjonsfordelingen i de respektive regionene (SSB Statistikkbanken 2015). Dette skyldes at Polarfakta AS ivaretok den geografiske representativiteten gjennom å trekke ut telefonnumre i forhold til populasjonsstørrelsen i de fem landsdelene. Vi ser at region Østlandet dekker flest fylker og har en overvekt av respondentene i utvalget. De mest befolkningstette regionene har naturlig nok en større prosentandel av respondentsvarene. Alt i alt er hele landet representert på en god måte i spørreundersøkelsen.

Kjønnsmessig representativitet

Vi undersøker videre hvordan den kjønnsmessige fordelingen er i utvalget. Begge kjønn er godt representert, men det er en overvekt av kvinner blant dem som har svart, med 55,2 prosent mot 44,8 prosent menn. Igjen har vi gått inn på SSBs nettsider for folketall. Denne gangen for å se på hvilken kjønnsfordeling det er mellom kvinner og menn i Norge. Per 1. januar 2015 er det 50,3 prosent menn og 49,7 prosent kvinner i Norge (SSB Statistikkbanken 2015). Vi ser her at kvinner er litt overrepresentert og menn tilsvarende underrepresentert i utvalget når vi ser respondenttallene opp i mot populasjonstallene.

Aldersmessig representativitet

Hvilken aldersfordeling er det i datamaterialet? Svarene på spørsmålet "Hvor gammel er du?" er gruppert inn i kategorier om de er i 20-årene, 30-årene, 40-årene, 50-årene eller i 60-årene. En respondent var under 20 år, men er her tatt med i gruppen respondenter som er i 20-årene. For å sammenligne med populasjonstallene har vi hentet ut prosentvis populasjonsfordeling mellom de ovennevnte aldersgruppene (populasjonen fra 20 til 70 år) per 1. januar i Norge fra SSBs nettsider av folketall (SSB Statistikkbanken 2015).

Tabell 2 Aldersfordeling av respondentsvar sammenlignet med populasjonsfordeling i prosent.

Aldersgrupper	Antall	%-fordeling	Populasjonsfordeling pr. 1.1.2015
I 20-årene	78	7,8	20,8
I 30-årene	141	14,1	20,5
I 40-årene	308	30,8	22,3
I 50-årene	293	29,3	19,5
I 60-årene	180	18,0	16,9
Totalt	1000	100,0	100,0

Vi ser at det prosentvis er flest respondenter i 40- og 50-årene, henholdsvis 30,8 prosent og 29,3 prosent. Disse aldersgruppene er overrepresentert i forhold til populasjonsfordelingen. Ifølge den faktiske fordelingen mellom aldersgruppene i populasjonen, er 22,3 prosent i 40-årene og 19,5 prosent som er i 50-årene (tabellen over). 18 prosent av respondentene er i 60-årene, noe som er tilnærmet lik andelen i populasjonen (16,9 prosent). Aldersgruppene i 20- og 30-årene er på sin side underrepresentert i forhold til populasjonsfordelingen. Henholdsvis 7,8 prosent og 14,1 prosent av respondentene er i 20-årene og 30-årene, mens fordelingen av aldergruppene i populasjonen er på henholdsvis 20,8 prosent og 20,5 prosent (tabellen over). Aldersgruppen med dårligst representativitet er de som er i 20-årene, noe som gir svakere data vedrørende potensialet for å rekruttere fosterhjem fra denne aldersgruppa. Generelt sett er det nok færre i denne aldersgruppa som har etablert egen familie, fordi en stadig større andel av befolkningen tar høyere utdanning i 20-årene. Dermed vil potensialet for å rekruttere fosterforeldre i 20-årene uansett være begrenset.

Representativitet av respondenter med minoritetskulturell bakgrunn

Undersøkelsen har til hensikt å avdekke om det er et potensial for å rekruttere nye fosterforeldre i befolkningen. Det er spesielt behov for å undersøke om det er potensial for å rekruttere flere fosterforeldre med minoritetskulturell bakgrunn. Minoritetskultur er et begrep som i denne sammenheng krever nærmere redegjørelse. I alle samfunn vil det i praksis være et mangfold av kulturer og praktisk talt ingen samfunn i dagens verden vil være etnisk ensartede (Hylland Eriksen 2001: 31-32). Vi lever med andre ord i et flerkulturelt samfunn. Ulike kulturer skilles blant annet fra hverandre med grensemarkører som språk, religion eller stedsbakgrunn. Det som fremstår som de dominerende kjennetegnene definerer det som fremstår som majoritetskulturen i et samfunn (Hylland Eriksen 2001: 26). Minoritetskulturer vil eksistere i samspill med de majoritetskulturelle kjennetegnene i samfunnet. Minoritetskulturell bakgrunn søkes i denne sammenheng for å se etter løsninger som bidrar til kontinuitet i barnets oppdragelse og deres etniske, religiøse, kulturelle og språklige bakgrunn ved fosterhjems plassering. I vurdering av minoritetskulturell representasjon i studien, har vi valgt å operasjonalisere minoritetskultur etter respondentenes geografiske bakgrunn ved å spørre hvor deres mor og far er født. Dette for å kunne gjøre representasjonsanalyser opp i mot tallmateriale for innvandrerbefolkning fra Statistisk sentralbyrå. Innvandrerbefolkning defineres som personer født av to utenlandske foreldre (Aalandslid & Tronstad 2005) Vi undersøker her hvilken andel det er av minoritetskulturelle i datamaterialet.

Tabell 3 Respondentenes etniske bakgrunn basert på mors og fars fødested (tallene i prosent).

	Far fra:	Norden	Europa	Asia	Nord- Amerika	Sør- Amerika	Afrika	Sum
Mor fra:	Norden	95,7	0,7	0,1	0,6	0,0	0,0	97,1
	Europa	1,0	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	1,8
	Asia	0,2	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,6
	Nord- Amerika	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2
	Sør- Amerika	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
	Afrika	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2
	Sum	97,3	1,5	0,5	0,6	0,0	0,1	100,0

Vi ser av tabellen at størstedelen av respondentene har en nordisk bakgrunn. 95,7 prosent av respondentene har både mor og far som er født i Norden, og dermed 4,3 prosent av respondentene som oppgir at de har minst en forelder som er født utenfor Norden, og dermed kan sies å ha en multikulturell familiebakgrunn. Det er bare 1,3 prosent av respondentene som oppgir at de har 2 foreldre som er født utenfor Norden. Blant respondentene er det 0,8 prosent som har to foreldre som er født i Europa, 0,4 prosent som har to foreldre som er født i Asia og 0,1 prosent som har to foreldre som er født i Afrika. Norden er valgt som SSB definerer innvandrerbefolkning som personer født av to utenlandsfødte foreldre" (Aalandslid & Tronstad 2005). Norskfødte med en utenlandsfødt forelder og utenlandsfødte med en norskfødt forelder inngår ikke i SSBs definisjon av innvandrerbefolkning selv om de vil ha en landbakgrunn som ikke er norsk.

Også disse tallene sammenligner vi med populasjonstall pr. 1. januar 2015 i Norge fra SSBs nettsider av folketall (SSB Statistikkbanken 2015). Spørsmålene om hvor respondentenes foreldre er født, er valgt med tanke på å kunne sammenligne med populasjonstall for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Siden vi har tatt utgangspunkt i at innbyggere i de nordiske landene i stor grad deler en lik kulturell bakgrunn. I SSB vil det derfor være en del innvandrere registrert fra de nordiske landene i statistikken. Derfor vil ikke populasjonstallene være helt sammenlignbare. SSBs populasjonstall viser at det er 15,6 prosent innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Norge pr. 1. januar 2015. Vi korrigerer for innvandrere med svensk og dansk landbakgrunn siden det utgjør en viss mengde i innvandrer tallene. SSBs statistikkbank viser at det er 38 414 innvandrere fra Sverige og norskfødte med svensk-fødte foreldre i Norge. Tilsvarende tall for Danmark er 20 897. Når vi korrigerer for disse to nordiske landene i totalpopulasjonen er det 14,4 prosent innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Når det bare er 1,3 prosent av respondentene som kan defineres som innvandrere i tråd med SSBs definisjoner, ser en at den minoritetskulturelle populasjonen har svært dårlig representativitet i utvalget. Studien gir derfor lite grunnlag for å si noe om muligheten for å rekruttere fosterforeldre med minoritetskulturell bakgrunn.

Hva kan være årsaken til denne underrepresentasjonen? Telefonlisten som ble benyttet består ifølge Polarfakta av et tilfeldig utvalg av telefonnumre som er bestilt fra Bring Dialog. Det skulle derfor ikke være forhold ved telefonlistene som kan forklare den store underrepresentasjonen i utvalget. For personer som disponerer flere telefoner, registreres bare et nummer i telefonlisten. Telefonlistene baserer seg på faste mobiltelefonabonnenter, noe som ikke inkluderer kontantkortkunder. Dette er et forhold som kan ha påvirket representasjonen av minoritetskulturelle. Ifølge en rapport fra nasjonal kommunikasjonsmyndighet, var det om lag 1,4 millioner kontantkort i bruk ved utgangen av 2014 (Nasjonal kommunikasjonsmyndighet 2015). Kontantkort-telefoni utgjør nærmere 24 prosent av alle mobil-abonnementer i Norge. I følge nettsidene til Tek.no er kontantkort hovedsakelig viktig for mange eldre mobilbrukere, innvandrere og gjestearbeidere, samt for foreldre som vil begrense barnas mobilbruk. Volumet av kontantkort-kunder er såpass stort at det kan være en kilde til underrepresentasjon av minoritetskulturelle respondenter. Vi er imidlertid ikke kjent med tall som sier noe om hvem som har kontantkort-abonnement.

Nå kan en tenke seg at språkbarriere kan være en årsak til underrepresentasjonen. intervjuerne til Polarfakta rapporterte at det var vanskelig for noen å gjøre seg forstått.

Polarfakta sine intervjuere behersker engelsk godt og ga respondentene mulighet for å svare på engelsk. Det var det noen som gjorde. Generelt opplevde intervjuerne ikke språkbarriere som noe hindring for gjennomføringen. Men det kan på den annen side være nærliggende å tro at språkbarriere indirekte påvirker hvem som svarer på oppringningene og hvem som ikke velger å svare på oppringningen. Totalt var det 1786 respondenter av 4434 oppringte telefonnumre som ikke svarte eller gikk til mobilsvar. Språkbarriere kan være en av årsakene til at oppringningene ikke blir besvart, siden svake norskferdigheter kan bidra til høyere terskel for å besvare oppringninger fra norske numre. Vi vet likevel ikke om språkbarriere gjør at minoritetskulturelle er overrepresentert blant ikke-besvarte oppringninger. Det er også en rekke andre årsaker som kan ligge til grunn for å at oppringningene ikke blir besvart, deriblant at oppringning kommer fra et fremmed nummer og at respondentene ikke har tid til å svare.

Etter en frafallsanalyse av minoritetskulturelle respondenter i datamaterialet, mener vi den mest sannsynlige forklaringen knytter seg til at denne målgruppen i større grad benytter seg av kontantkort-telefoni fremfor faste mobilabonnementer. Volumen av kontantkort-kunder er såpass stort i forhold til totalmarkedet at det kan føre til skjevheter i datamaterialet. Vi har imidlertid ikke tall på at minoritetskulturelle er overrepresentert blant kontantkort-kunder eller underrepresentert blant faste mobilabonnementer, men tek.no hevder at kontantkort er viktig for mange innvandrere og gjestearbeidere.

3 PRESENTASJON AV FUNN

I dette kapittelet presenterer vi funnene av fra den telefonbaserte spørreundersøkelsen blant et utvalg av befolkningen.

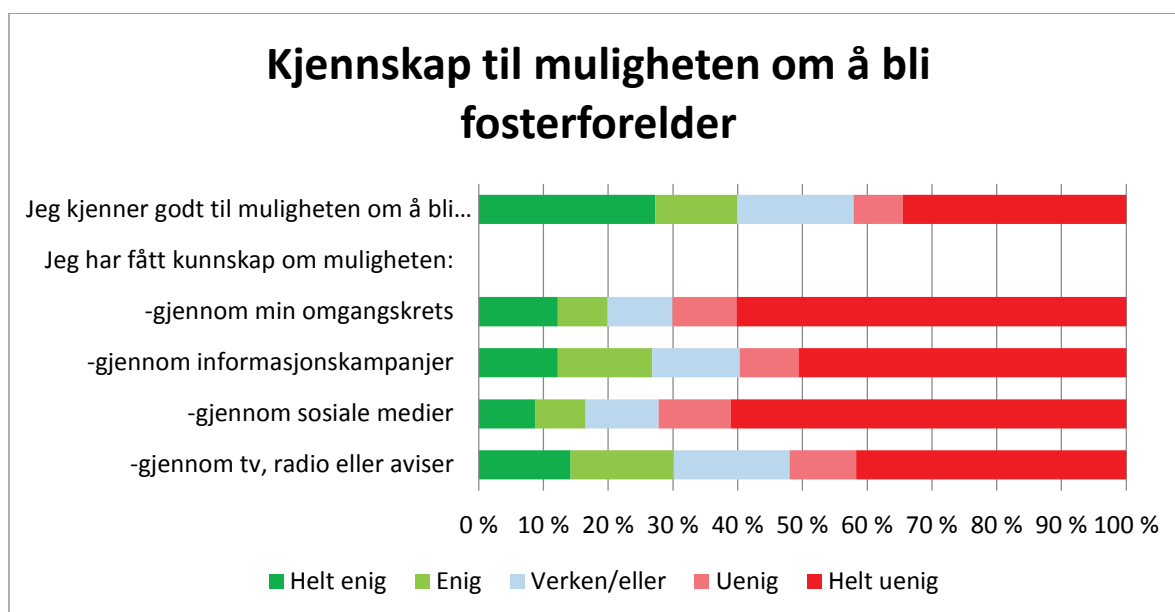
3.1 KJENNSKAP TIL MULIGHETEN OM Å VÆRE FOSTERFORELDRE

I dette avsnittet presenterer vi hvilken kjennskap respondentene har til muligheten om å være fosterforeldre, samt hvor de har fått kjennskap til muligheten. Avsnittet representerer en skillelinje mellom de som ikke er kjent med og de som er kjent med muligheten om å bli fosterforeldre. Manglende kjennskap til muligheten er et rent informasjonsspørsmål, og er helt sentralt i et markedsføringsperspektiv og spørsmål om å nå ut til målgruppen.

3.1.1 HVOR MANGE ER KJENT MED MULIGHETEN OM Å VÆRE FOSTERFORELDRE

Respondentene ble presentert med følgende påstand i spørreundersøkelsen: Jeg kjenner godt til muligheten for å bli fosterforeldre.

Tabell 4 Jeg kjenner godt til muligheten for å bli fosterforelder (n=1000)

Spørreundersøkelsen viser at det er 27,3 prosent som sier seg helt enig i at de kjenner godt til muligheten om å bli fosterforeldre. I tillegg er det 12,6 prosent som sier seg enig i at de kjenner godt til muligheten. Totalt kan vi da si at det er 39,9 prosent av målgruppen som svarer bekreftende på påstanden om at de kjenner godt til muligheten om å bli fosterforeldre. Det er samtidig 42,1 prosent som svarer avkreftende på den samme påstanden. Det vil si at det er like mange i målgruppa som ikke er kjent med muligheten om å bli fosterforeldre som det er mennesker som er kjent med muligheten. 18,0 prosent har svart verken/eller på påstanden. Vi kan vel konkludere med at kjennskapen til muligheten om å bli fosterforeldre er begrenset i befolkningen. Budskapet om det å være fosterforeldre har nådd ut til nærmere 40 prosent av utvalget.

Videre er det av interesse å vite mer om hvor de har fått kjennskap om fosterhjem. Respondentene ble presentert for følgende fire påstander om hvor de har fått kunnskap om å bli fosterforeldre gjennom:

- min omgangskrets.
- informasjonskampanjer.
- sosiale medier.
- tv, radio eller aviser.

Kunnskap om hvor respondentene har sin informasjon om det å bli fosterforeldre kan bidra til valg av strategi for å spre budskapet i framtidige informasjons- og vervekampanjer. De mest interessante svarene er knyttet til de som svarer bekreftende på at de har fått kunnskap via respektive informasjonskanaler. Vi refererer av den grunn bare de bekreftende svarene (Helt enig og enig) fra tabell 4 over. De som er kjent med muligheten om å bli fosterforeldre, kan ha fått sin kunnskap fra flere informasjonskanaler.

19,9 prosent (12,2 % helt enig og 7,7 % enig) har fått kunnskap om å bli fosterforelder gjennom sin omgangskrets. 26,8 prosent (12,2 % helt enig og 14,6 % enig) svarer bekreftende på at de har de har fått kunnskap gjennom informasjonskampanjer. I den senere tid har sosiale medier som Facebook, Twitter blitt stadig mer sentralt i mellom-menneskelig kommunikasjon. 16,5 prosent (8,7 % helt enig og 7,8 % enig) har svart at de har fått kunnskap om det å bli fosterforelder gjennom sosiale medier. Fra de tradisjonelle mediene som TV, radio og aviser, er det 30,1 prosent (14,2 % helt enig og 15,9 % enig) som oppgir dette som deres kunnskapskilde. Dette tallmaterialet sier oss at det er flest som har fått sin kunnskap om fosterhjem gjennom tradisjonelle mediekkanaler som TV, radio og aviser. Disse kanalene når ut til nærmere en tredel av befolkningen. Bare en sjettedel av befolkningen har fått kunnskap gjennom sosiale medier. Det overrasker oss noe at så få har fått sin kunnskap gjennom de sosiale mediene sammenlignet med de tradisjonelle mediekkanalene. Omtrent en femtedel av befolkningen har fått kunnskap om muligheten om å bli fosterhjem gjennom deres egen omgangskrets. En fjerdedel av befolkningen oppgir at de har fått kunnskap om å være fosterhjem gjennom informasjonskampanjer. Det vil si at mer enn halvparten av de som sier de er godt kjent med muligheten om å være fosterforeldre svarer bekreftende på at de har fått kunnskap om fosterhjem fra informasjonskampanjer. De tradisjonelle mediekkanalene er fremdeles en viktig informasjonskanal for å få ut budskapet om fosterhjem. Det er litt flere som svarer bekreftende på at de har fått kunnskap om fosterhjem gjennom informasjonskampanjer enn gjennom egen omgangskrets.

3.2 VURDERINGER AV MULIGHETEN FOR Å VÆRE FOSTERFORELDER

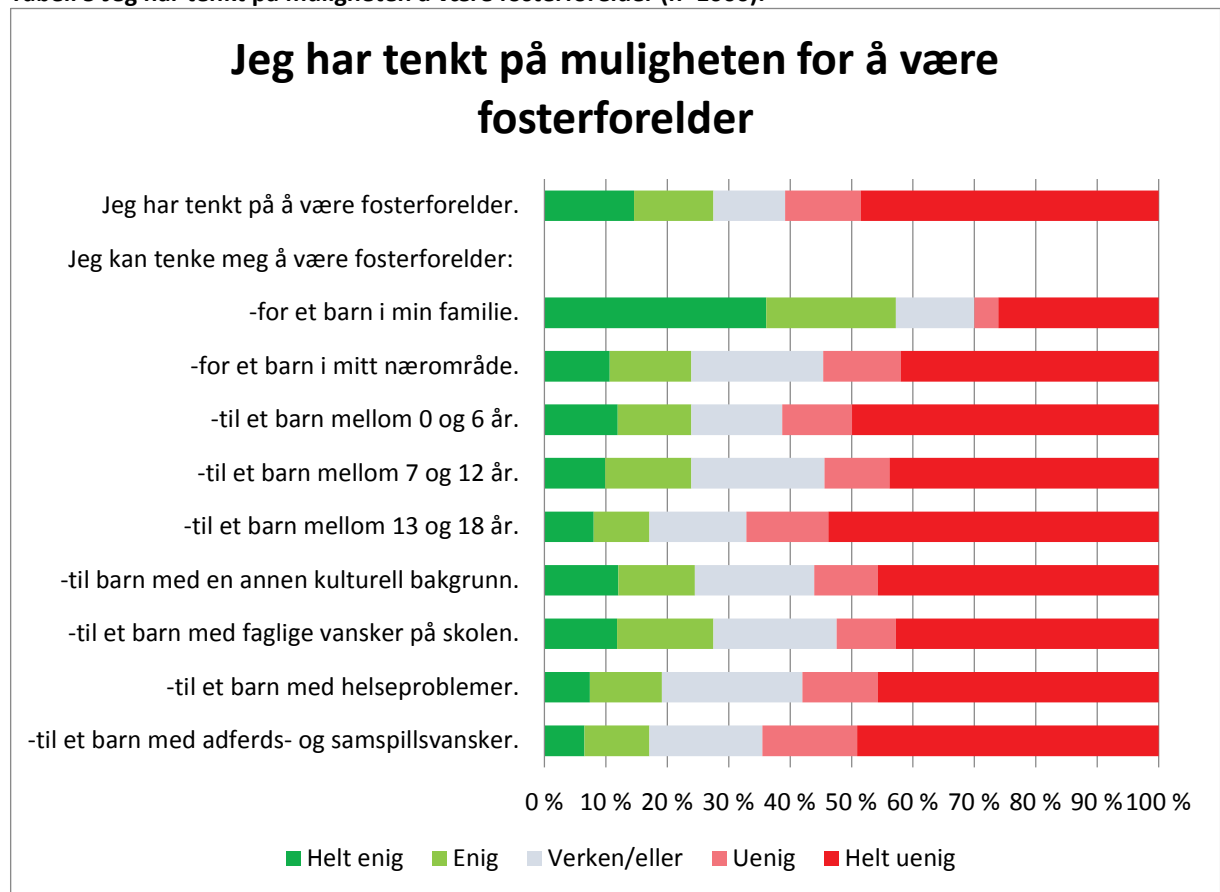
I dette avsnittet presenterer vi hvorvidt respondentene har vurdert om de kunne tenke seg å være fosterforeldre. Vurderinger av muligheten krever at man danner seg et forestillingsbilde av seg selv som fosterforeldre. Å gjøre slike vurderinger kan være et steg i retning av å melde sin interesse for å bli fosterforeldre, og utgjør det andre steget i den teoretiske tredelingen vi har brukt til å dele inn spørsmålene. Å tenke seg, eller mer eksakt å vurdere seg selv i rollen som fosterforelder forutsetter at respondenten i første omgang vet

om muligheten. Respondenter som har tenkt på og forestilt seg rollen for egen del vil gjøre enten en positiv, nøytral eller en negativ vurdering av oppgaven. De som etter slike vurderinger fremdeles stiller seg negativ til å være fosterforelder, vil ikke melde sin interesse. Det vil derfor være rimelig å forvente at det er færre som kan tenke seg å være fosterforeldre enn dem som er kjent med muligheten. I et eget underavsnitt presenterer vi også hvorvidt respondentene erfarer barrierer som gjør det vanskelig for dem å være fosterforelder.

3.2.1 HVOR MANGE HAR TENKT PÅ MULIGHETEN FOR Å VÆRE FOSTERFORELDRE

Respondentene ble presentert med følgende påstand i spørreundersøkelsen: Jeg har tenkt på muligheten for å bli fosterforelder. I tillegg til at dette spørsmålet gir svar på om respondentene på generelt grunnlag kan tenke seg å være fosterforeldre, vet vi samtidig at det er vanskeligere å rekruttere fosterhjem til visse grupper av fosterbarn. Derfor har vi også stilt spørsmål om respondentene kunne tenke seg å være fosterforeldre for barn med ulike kjennetegn, samt barn i eget nærområde og familie som har behov for fosterhjem.

Tabell 5 Jeg har tenkt på muligheten å være fosterforelder (n=1000).

I tabell 5 viser vi hvor mange som har tenkt på muligheten for å være fosterforeldre. Spørsmålene som inngår i tabellen går ut over det å være kjent med muligheten, og viser hvor mange av respondentene som forholder seg vurderende til muligheten. Slik vurderende² virksomhet krever med andre ord at respondentene forestiller seg selv som

² Embree benyttet seg av begrepene *valuation* og *valuing* (Embree 2014).

fosterforeldre, eller forestilt seg selv som fosterforeldre. Teoretisk sett er dette aspektet et skritt nærmere å bli fosterforeldre enn det å være kjent med muligheten for å bli fosterforeldre. Vi forventer likevel at andelen av populasjonen som har tenkt på muligheten er lavere enn de som er kjent med muligheten om å bli fosterforeldre.

Vi ser av det første spørsmålet, at det er hele 27,5 prosent som svarer bekreftende på påstanden "Jeg har tenkt på muligheten for å være fosterforelder". 14,6 prosent av disse har sagt seg helt enig i påstanden, noe som vi tolker som at de har gjort seriøse overveielser og vurderinger om å bli fosterforeldre. Som forventet er det færre som svarer at de har vurdert å bli fosterforelder enn andelen av befolkningen som er kjent med muligheten.

Når vi lar respondentene ta stilling til påstanden om de kunne tenke seg å bli fosterforelder, dersom et barn i deres egen familie hadde behovet for det, er det 36,1 prosent som sier seg helt enig og 21,1 prosent som sier seg enig. Altså totalt 57,2 prosent som stiller seg positive til å bli fosterforeldre om det er barn i deres egen familie som har behov for dette. På tilsvarende påstand til respondentene om de kunne tenke seg å bli fosterforelder, dersom et barn i deres nærområde har fosterhjemsbehov. Det er 23,9 prosent som stiller seg positiv til dette, hvorav 10,6 prosent sier seg helt enig og 13,3 prosent seg enig. Det er interessant å se at det er flere som kan tenke seg å være fosterforeldre når det gjelder et barn i egen familie. Stilt overfor en slik situasjon (vurdering), er det 57,2 prosent som stiller seg positive til å bli fosterforeldre enn antallet som i utgangspunktet sier de kan tenke seg å være fosterforeldre (27,5 prosent). Populasjonsandelen som kunne tenke seg å være fosterforeldre for barn i egen familie overstiger også kunne andelen som har kjennskap til muligheten om å bli fosterforeldre (39,9 prosent) (se tabell 3). Andelen av populasjonen sin vil vurdere å bli fosterforeldre dersom det er et barn fra egen familie som trenger et fosterhjem er betydelig større enn de som har kjennskap til muligheten om å bli fosterforeldre. Terskelen for å si ja er med andre ord lavere for å bli fosterhjem for barn i egen familie. I rekrutteringsøyemed innebærer dette at det vil være lettere å rekruttere fosterforeldre til barn som er i slekt. *Forskrift til barnevernsloven § 4* sier da også at Barnevernstjenesten alltid skal vurdere om noen i barnets familie eller nære nettverk kan velges som fosterhjem så lenge disse oppfyller de generelle kravene til fosterhjem. Haaland (2014) viser til at holdningene til å rekruttere fosterhjem i slekt og nettverk har vært økende siden 90-tallet. Hun viser til at barnevernstjenesten tidligere hadde en overvurdert tro på at det offentlige kunne kompensere for familiens oppgaver og benyttet seg ikke av slekts- og nettverks plasseringer. Nyere kunnskapsoversikter tar til orde for at barn i slektsfosterhjem gjør det bedre enn barn i tradisjonelle fosterhjem når det kommer til veltilpasset adferd, mental helse og plasseringsstabilitet (Winokur et al 2014). Haaland (2014) viser til Dozier (2005) som fremhever fosterforeldrenes følelsesmessige som forpliktelse ovenfor barnet er den enkeltfaktoren som ser ut til å ha størst betydning for barnets utvikling på lang sikt.

Videre har vi også spurt om de kunne tenke seg å være fosterforeldre for barn med ulike kjennetegn eller karakteristika. Hvilken alder er det på barna de har sett for seg å være fosterforeldre til? Det er 23,9 prosent (11,9 % helt enig og 12 % enig) som svarer bekreftende på at de kan tenke seg å være fosterforeldre for barn mellom 0 og 6 år. Det er også 23,9 prosent (9,9 % helt enig og 14 % enig) som kan tenke seg å være fosterforeldre for barn mellom 7 og 12 år. Det er 17,1 prosent som svarer bekreftende (helt enig og enig) på at

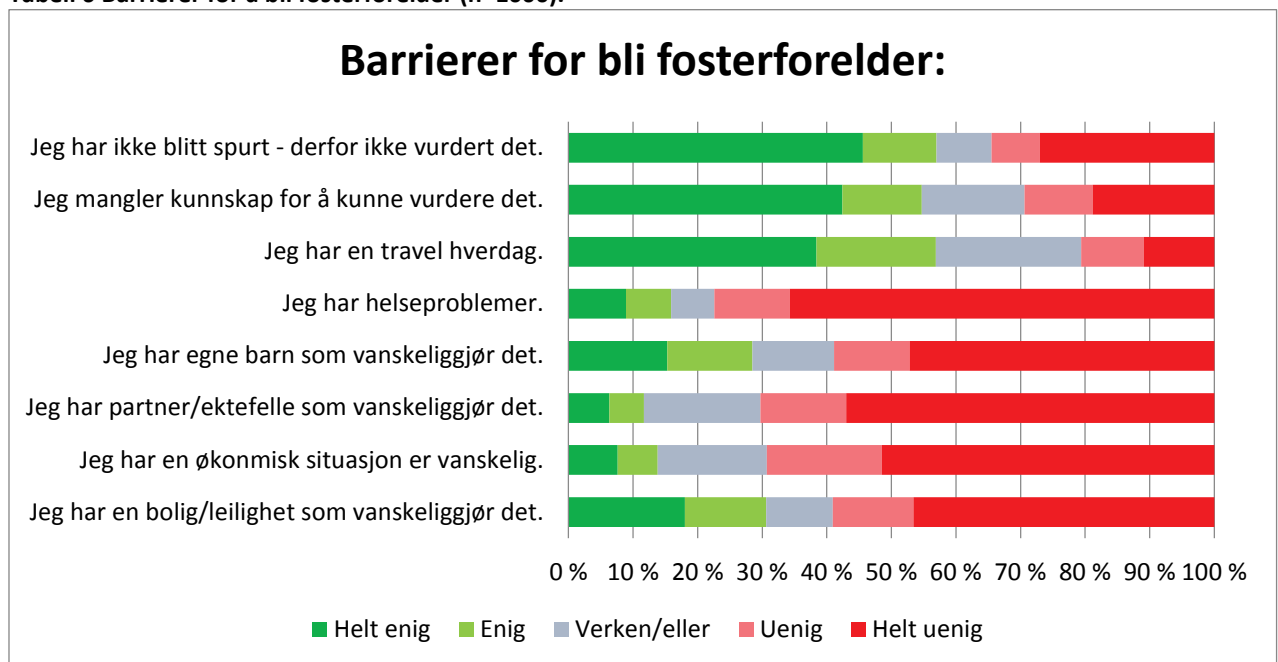
de kan tenke seg å være fosterforeldre for barn mellom 13 og 18 år. Vi ser at det prosentvis er færre som kan tenke seg å være fosterforeldre for de eldre barna med fosterhjemsbehov.

Hvor stor andel kan tenke seg å være fosterforeldre for barn med en annen kulturell bakgrunn? Nærmere en av fire (24,5 prosent) svarer bekreftende på at de kan tenke seg å være fosterforeldre for barn med en annen kulturell bakgrunn. 27,5 prosent svarer bekreftende på at de kan tenke seg å være fosterforeldre for barn med faglige vansker på skolen. 19,1 prosent svarer bekreftende (helt enig og enig) på påstanden om at de kan tenke seg å være fosterforeldre for et barn med helseproblemer og 17,1 prosent svarer bekreftende (helt enig og enig) på påstanden om at de kan tenke seg å være fosterforeldre for et barn med adferd- og samspillsvansker. En ser at det er færre som kan tenke seg å være fosterforeldre for barn med adferd- og samspillsvansker, helseproblemer og barn i aldersgruppen fra 13 til 18 år. Det tilsier at det vil være vanskeligere å rekruttere fosterhjem for barn som har en eller flere av disse kjennetegnene.

3.2.2 BARRIERER MOT Å BLI FOSTERFORELDER

Vi har i de følgende påstander bedt respondentene om å ta stilling til noen vanlige barrierer mot å kunne bestemme seg for å være fosterforeldre. Bekreftende svar kan ses på som indikatorer på hva som kan utelukke dem fra å bli fosterforeldre. Når man forestiller seg muligheten for å bli fosterforelder, vil det også være kontekstuelle forhold ved deres egne liv som inngår i dette forestillingsbildet. Det er grunn til å anta at respondenter som svarer bekreftende (helt enig og enig) i påstandene om barrierer, ikke vil kunne påta seg fosterhjemsoppgaver ut fra deres nåværende livssituasjon. I tillegg har vi bedt dem om å ta stilling til påstander om at de ikke har blitt spurt og derfor ikke har vurdert det og påstanden om at de mangler kunnskap til å vurdere å bli fosterforelder. De sistnevnte barrierene knytter seg mer til rekrutteringsarbeid enn respondentenes livssituasjon.

Tabell 6 Barrierer for å bli fosterforelder (n=1000).

Av tabellen er det 57 prosent som svarer bekreftende på at de ikke er blitt spurt og derfor ikke har vurdert å bli fosterforelder. Hele 45,6 prosent sier seg helt enig i påstanden. Den eneste studien som har adressert til tilsvarende spørsmål om barrierer blant målpopulasjonen for fosterhjemsrekruttering er gjennomført i Australia. Randle et al (2014) fant en tilsvarende studie i Australia at det var 62 prosent som aldri har vurdert å bli fosterforeldre fordi ingen hadde spurt dem. Det ligger altså et rekrutteringspotensiale i å spørre flere om de kan tenke seg å være fosterforeldre, slik at de får vurdert om det er noe de kunne tenke seg.

Når det kommer til kunnskap for å vurdere å bli fosterforeldre, svarer 54,7 prosent bekreftende på at dette er en barriere. Tilsvarende tall i Australia var 52 prosent (Randle et al 2014).

15,9 prosent svarer at egen helse vanskeliggjør muligheten for å være fosterforelder. I Australia fant Randle et al (2014) at det var 29 prosent som oppga egen helse som en barriere. Det er med andre ord færre som oppgir egen helse som et hinder for å være fosterforelder i Norge enn i Australia.

Det er 15,3 prosent som sier seg helt enig og 13,2 prosent som sier seg enig i at egne barn gjør det vanskelig å bli fosterforelder. 28,5 prosent svarer altså bekreftende på påstanden om at egne barn utgjør en barriere for å bli fosterforelder. Tilsvarende tall i Australia viser at 30 prosent oppgir egne barn som en barriere (Randle et al 2014).

Det er 11,7 prosent som svarer bekreftende (helt enig og enig) på påstand om at partner/ektefelle er en barriere for å bli fosterforelder. I Australia er det 18 prosent som oppgir manglende støtte fra familien som en barriere for å bli fosterforelder (Randle et al 2014). Siden vår undersøkelse har spurt mer spesifikt om partner/ektefelle mens Randle et al (2014) benyttet seg av familiebegrepet er ikke tallene helt sammenlignbare på dette området. Den høyere prosentandelen i Australia kan forstås som at det er noen i familien som er en barriere for å bli fosterforeldre og ikke bare partner/ektefelle.

Det er til sammen 56,7 prosent som svarer bekreftende på at en travel hverdag er til hinder for å bli fosterforelder. 38,4 prosent av disse sier seg helt enig i påstanden mens 18,5 prosent sier seg enig i påstanden. Det er med andre ord mange som oppgir at de er for travel for å påta seg fosterhjemsoppgaver. Her er det 20,6 prosent som svarer avkreftende på denne påstanden. Det vil si at 1 av 5 sier at de har tilstrekkelig med ledig tid til å være fosterforelder. I Australia er det 42 prosent som oppgir at de er for travel med jobb og 30 prosent som oppgir at de er for travel med egen familie og venner til å bli fosterforeldre (Randle et al 2014).

Det er 13,8 prosent som oppgir at deres egen økonomiske situasjon gjør det vanskelig for dem å bli fosterforelder. 7,6 prosent sier seg helt enig mens 6,2 prosent har sagt seg enig i at deres økonomiske situasjon gjør det vanskelig å være fosterforelder. 30,6 prosent svarer bekreftende (helt enig og enig) om at deres bolig/leilighet gjør det vanskelig for dem å være fosterforeldre.

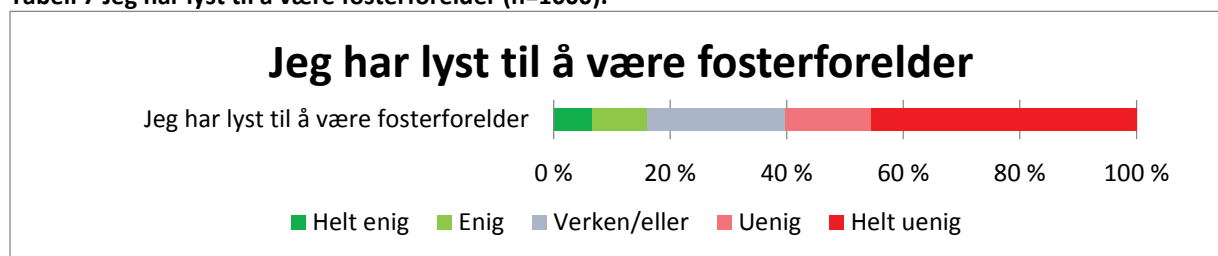
3.3 HANDLINGSVILJE TIL Å VÆRE FOSTERFORELDRE

I dette avsnittet presenterer vi hvorvidt respondentene har en handlingsvilje til å være fosterforeldre. I den teoretiske tredelingen representerer dette det tredje aspektet. Vilje til å være fosterforeldre er et steg nærmere enn å gjøre vurderinger av muligheten og kunnskap om muligheten. Vilje-aspektet er knyttet til respondentenes kroppslig-sanselige forhold til det å være fosterforeldre. Som indikator for respondentenes handlingsvilje har vi spurt dem om hvorvidt de har lyst til å være fosterforeldre. Det vil være rimelig å forvente at det er færre som har lyst til å være fosterforeldre enn dem som er kjent med muligheten og vurderer muligheten. Forutsatt at de har fått kjennskap til muligheten, har vurdert å bli fosterforelder ut fra sin livssituasjon, er det neste steget at de har vilje til å være fosterforeldre for at de skal melde sin interesse for å delta i PRIDE-opplæring.

3.3.1 HVOR MANGE HAR LYST TIL Å VÆRE FOSTERFORELDRE

Respondentene ble presentert med følgende påstand i spørreundersøkelsen: Jeg har lyst til å være fosterforelder:

Tabell 7 Jeg har lyst til å være fosterforelder (n=1000).

I tabellen ser vi at det er ganske få som sier seg helt enig i at de har lyst til å være fosterforeldre, men representerer samtidig per dags dato den potensielle andelen av befolkningen som har en handlingsvilje til å bli fosterforeldre. Det er 6,7 prosent av populasjonen som sier seg helt enig i at de har lyst til å være fosterforeldre. 9,3 prosent sier seg enig i at de har lyst til å være fosterforeldre. Videre er det 23,8 prosent som svarer at de verken/eller til påstanden. 60,2 prosent svarer avkreftende (uenig og helt uenig) på spørsmål om de har lyst til å være fosterforeldre, og representerer en andel uten potensial for rekrutteringsarbeidet av fosterhjem. De 16 prosentene av befolkningen som svarer bekreftende på at de har lyst til å være fosterforeldre vil utvilsomt ha motiver for å ønske dette. Det er en rekke forskningsstudier som viser til betydningen av fosterforeldrenes motiver (De Maeyer et al 2014, Brown et al 2012, Coakley et al 2007, Sinclair 2005, Blackstone & Peters 2007, Colton et al 2008).

3.4 OPPSUMMERING

De som befinner seg nærmest å bli fosterforeldre er de 16 prosentene av befolkningen som sier seg enig eller helt enig i at de har lyst til å være fosterforeldre. Det er 6,7 prosent av befolkningen som sier seg helt enig i at de har lyst. I rekrutteringssammenheng er det derfor et mindretall av befolkningen som potensielt ønsker å bli fosterforeldre og som det det er sannsynlig for å ville aktivt melde seg som fosterforeldre.

4 av 10 personer i befolkningen vet om muligheten om å være fosterforeldre. Over 40 prosent av befolkningen sier seg uenig eller svært uenig i at de har kjennskap til muligheten for å være fosterforeldre. Det er en forholdsvis stor andel av befolkningen som ikke har kjennskap til fosterhjemsmuligheten ut fra denne undersøkelsen. Ut fra vår tredelte teoretiske modell hvor første skillelinje går mellom å ha ikke ha kjennskap til å ha kjennskap faller 4 av 10 potensielle fosterforeldre bort. Det vil si at et stort antall potensielle fosterforeldre ikke har informasjon, og reelt sett ikke kommer til å vurdere å bli fosterforeldre. Når det er sagt, ser tallene ikke ut til å være spesielle for Norge. Undersøkelsen viser at 57 prosent svarer bekreftende på at de ikke har blitt spurt og derfor ikke har vurdert å bli fosterforeldre. Randle et al (2014) fant en tilsvarende studie i Australia at det var 62 prosent som aldri har vurdert å bli fosterforeldre fordi ingen hadde spurt dem. Vi konkluderer derfor med at det ligger et stort potensial i å få ut budskapet om å være fosterforeldre til større deler av befolkningen.

Av de som har kjennskap til muligheten for å være fosterforeldre, oppgir 30 prosent at tradisjonelle medier som TV, radio og aviser har vært en informasjonskilde, nærmere 27 prosent oppgir at de har fått kunnskap gjennom informasjonskampanjer. Nærmere 20 prosent har fått kjennskap gjennom sin omgangskrets, og 16,5 prosent sier at de har fått kjennskap til mulighetene gjennom sosiale medier. Det er ikke store forskjeller mellom andelene som har fått kjennskap til fosterhjemsmulighetene gjennom informasjonskampanjer og tradisjonelle medier enn de som har fått kjennskap gjennom egen omgangskrets og sosiale medier. Det er likevel flest som oppgir at de har fått kjennskap til muligheten gjennom tradisjonelle medier og informasjonskampanjer. Kildene som initialt bidrar til informasjon bidrar trolig til at det søkes mer informasjon fra andre informasjonskilder. I et rekrutteringsperspektiv er det for mange potensielle fosterforeldre som ikke kan si de er kjent med mulighetene. At nærmere 30 prosent sier at de har fått kjennskap gjennom informasjonskampanjer når bare 40 prosent av målgruppen sier at de har kjennskap til muligheten, tilsier at nærmere 3 av 4 med kjennskap til fosterhjem har tilegnet seg informasjonen fra informasjons- og rekrutteringskampanjer. Ut i fra de samfunnstrekkene vi ser i dag, mener vi likevel det er grunn til å tro at flere vil få sin informasjon i framtida gjennom sosiale medier.

Det skjer en ytterligere avskalling fra de som er kjent med muligheten om å bli fosterforeldre og til de som sier at de har tenkt på muligheten om å bli fosterforeldre. Unntaket synes å være situasjoner der det er et barn i egen familie som har behov for fosterhjem. I en slik situasjon, er det 57 prosent som sier at de har tenkt på muligheten for å bli fosterforeldre for et barn i egen familie. Vi mener det taler for at det er et potensial for å øke antallet fosterhjem ved å rekruttere flere slektsfosterhjem når forhold for øvrig ligger til rette for dette.

Det er prosentvis færre som kan tenke seg å være fosterforeldre for de eldre barna med fosterhjemsbehov (13-18 år) sammenlignet med barn i alderen 0-6 år og 6-12 år. 24,5 prosent kan tenke seg å være fosterforeldre for barn med en annen kulturell bakgrunn og 27,5 prosent kan tenke seg å være fosterforeldre for barn med faglige vansker på skolen. Når det kommer til å bli fosterforeldre for barn med helseproblemer og adferds- og samspillsvansker, er det færre som kan tenke seg dette. 19,1 prosent kan tenke seg å være

fosterforeldre for et barn med helseproblemer og 17,1 prosent kan tenke seg å være fosterforeldre for et barn med adferd- og samspillsvansker. Vi kan ut fra funnene si at det vil være vanskeligere å rekruttere fosterforeldre for barn med adferds- og samspillsvansker, helseproblemer og barn i aldersgruppen fra 13 til 18 år.

Mangel på kunnskap om det å bli fosterforeldre er en betydelig barriere for å rekruttere flere fosterforeldre. 54,7 prosent sier de mangler kunnskap om mulighetene for å bli fosterforeldre. Når 57 prosent sier at de ikke har vurdert å bli fosterforeldre fordi de ikke er blitt spurt om å være fosterforeldre og derfor ikke har vurdert det, er det med andre ord et potensial for å rekruttere flere fosterforeldre ved å direkte spørre personer i slekt- og nettverk. Selv om tallet virker høyt, finner man tilsvarende omfang av disse barrierene i Australia (Randle et al 2014). Ved siden av de nevnte barrierer, er det også 56,7 prosent som oppgir at de har en travel hverdag som en barriere for å bli fosterforeldre de. Fosterbarn har behov for fosterforeldre som kan legge inn nødvendig tid til foreldreskapet med omsorg og oppfølging. Dette kan tolkes som at mer enn halvparten av befolkningen har for liten tid til å følge opp et fosterbarn. Personene som er i en slik livssituasjon, er mindre aktuelle for å bli fosterforeldre.

Funnene viser et omfang av de ulike barrierene som er på nivå med det Randle et al (2014) finner for Australia. Når det gjelder egen helse som barriere, er det imidlertid bare 15,9 prosent som oppgir at dette er en barriere i Norge mot 29 prosent i Australia. Nærmere 30 prosent oppgir egne barn som en barriere for å bli fosterforeldre. Siden denne gruppen av mennesker trolig har foreldreferdigheter vil det være interessant å komme i kontakt og dialog med disse med tanke på om det er barrierer som er overkommelige eller ikke. De vil i alle tilfeller kunne være en gruppe å rekruttere når deres egne barn har flyttet ut av hjemmet. Ellers er det verdt å merke seg at 30 prosent oppgir at deres bolig/leilighet er en barriere for å bli fosterforeldre. En tolkning av omfanget er at det helt konkret er mangel på barnerom som utgjør en barriere. Økende press på boligpriser vil bidra til at færre sitter med et ekstra/ledig rom i sin leilighet/bolig i byene. Egen økonomisk situasjon og egen partner/ektefelle er ikke så mange som oppgir som barrierer for å bli fosterforeldre.

Det er 6,7 prosent som sier seg helt enig i at de har lyst til å bli fosterforeldre og ytterligere 9,3 prosent som sier seg enig i dette. Disse 16 prosentene representerer samtidig per dags dato den potensielle andelen av befolkningen som er nærmest å handle i forhold til å bli fosterforeldre. Det vil si at rekruttering av menneskene i større grad vil være tilbøyelig til å ta kontakt for å delta på PRIDE-kurs. På den annen side er det også 6 av 10 som sier seg uenig i at de har lyst til å bli fosterforeldre. Det sier oss noe om at det er en stor del av befolkningen som ikke er aktuelle som fosterforeldre pr. dags dato. Den tredelte teoretiske modellen vi har lagt til grunn her, utelukker ikke at disse menneskene kan få lyst til å bli fosterforeldre i framtida. Modellen baserer seg på at de først får kjennskap og kunnskap om det å være fosterforeldre, dernest vurderer dette i forhold til egen livssituasjon før de kan komme til et stadium hvor de har lyst til å være fosterforeldre. Informasjons- og rekrutteringskampanjer kan derfor på lengre sikt ha effekt på rekrutteringen også for dem som ikke har lyst til å bli fosterforeldre per dags dato. Vi merker oss at andelen som sier de ikke har kjennskap til det å være fosterforeldre er nærmest like stor som andelen som ikke har lyst til å være fosterforeldre. Det kan forklares ut ifra at kampanjeinformasjon "går inn" og blir mottatt av den enkelte først når fosterforeldreskap kan være mer aktuelt for de, og

vica versa går "hus forbi" når informasjonen ikke oppleves relevant og aktuelt for deres nåværende livssituasjon.

REFERANSER

Aalandslid, V. & Tronstad, K. R. (2005). Er ikke-vestlige innvandrere underrepresenterte. i; *Samfunnsspeilet 2005*. Lastet ned 28. mai 2015 fra: [http://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/179022/Kap3-Aalandslid Tronstad.pdf?sequence=1](http://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/179022/Kap3-Aalandslid%20Tronstad.pdf?sequence=1)

Backe-Hansen, E., Egelund, T. & Havik, T. (2010). *Barn og unge i fosterhjem - en kunnskapsstatus*. Oslo/København/Bergen: NOVA, SFI Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, Barnevernets utviklingscenter på Vestlandet.

Backe-Hansen, E., Havik, T. & Grønningsæter, A.B. (2013). Framgangsmåte i; *Backe-Hansen, Havik, T. & Grønningsæter, A.B. (red.). Fosterhjem for barns behov. Rapport fra et fireårig forskningsprogram*. Oslo: Nova. Rapport nr. 16/2013.

Backe-Hansen, E. (2013). Hvem er fosterbarna? i; *Backe-Hansen, Havik, T. & Grønningsæter, A.B. (red.). Fosterhjem for barns behov. Rapport fra et fireårig forskningsprogram*. Oslo: Nova. Rapport nr. 16/2013.

Backe-Hansen, E. (2013). *Fosterhjem for barns behov*. Oslo: Nova-rapport nr. 16/2013.

Ciarocchi, J., Randle, M., Miller, L. & Dolnicar, S. (2011). Hope for the Future: Identifying the Individual Difference Characteristics of People Who Are Interested In and Intend To Foster-Care. In; *British Journal of Social Work, 2012, 42 (1), 7-25*.

Cook, C., Heath, F. & Thompson, R.L. (2000). A Meta-analysis of Response Rates in Web- and Internet-Based Surveys, in; *Educational and Psychological Measurement, 60: 821*.

De Maeyer, S., Vanderfaeillie, J., Vanschoonlandt, F., Robberechts, M. & Holen, F. van (2014). Motivation for foster care. In; *Children and Youth Services Review, 36 (2014), 143-149*.

Embree, L. (2013). *Refleksiv analyse. Ei første innføring i fenomenologisk gransking*. Omsett av Kåre Fuglseth. Oslo: Akademisk forlag.

Engvik, H. & Clausen, S-E. (2011). Norsk kortversjon av Big Five Inventory (BFI-20). i; *Tidsskrift for Norsk Psykologiforening, Vol 48, nummer 9, 2011, 869-872*.

Engvik, H. & Føllesdal (2005): The Big Five Inventory på norsk. I; *Tidsskrift for Norsk Psykologiforening, Vol 42, nummer 2, 128-129*.

Forente nasjoner (2014). FNs barnekonvensjon. Lastet ned 15.12.2014 fra: <http://www.fn.no/Bibliotek/Avtaler/Menneskerettigheter/FNs-konvensjon-om-barnets-rettigheter-Barnekonvensjonen>

Forskrift om fosterhjem. Lastet ned 4. mai 2015 fra: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2003-12-18-1659?q=forskrift+om+fosterhjem>

Haaland, B.H. (2014). *Kunnskapsgrunnlag for rekruttering i slekt og nettverk*. I: Veileder for å kvalitetssikre rekruttering i slekt og nettverk. Bergen: Bufetat region vest.

Havik, T. (2013). Veien mot fosterforeldreskapet. I; *Backe-Hansen, Havik, T. & Grønningsæter, A.B. (red.). Fosterhjem for barns behov. Rapport fra et fireårig forskningsprogram*. Oslo: Nova. Rapport nr. 16/2013.

Hellevik, O. (2002). *Forskningsmetode i sosiologi og statsvitenskap*. (7. utgave). Oslo: Universitetsforlaget.

Helm, A., Peltier, J.W. & Scovotti, C. (2006). Understanding the Antecedents to Recruiting Foster Care and Adoptive Parents: A Comparison of White and African-America Families. In; *Health Marketing Quarterly*, 23:4, 109-129.

Holand, A. (2007). Spørreskjema; Fuglseth, K. & Skogen, K. (red.). *Masteroppgaven i pedagogikk og spesialpedagogikk. Design og metoder*. Oslo: Cappelen akademisk forlag.

Hylland Eriksen, T. (2002). Tilhørighet og integrasjon i multietniske samfunn. I; Hylland, Eriksen, T. (red). *Flerkulturell forståelse*. Oslo: Universitetsforlaget.

Johannesen, A., Kristoffersen, L. & Tufte, P.A. (2004). *Forskningsmetode for økonomisk-administrative fag*. Oslo: Abstrakt forlag.

Johansen, V. (2007). *Det lille kvantitative metodeheftet*. Lillehammer: ØF-notat 17/2007.

Langørgeren, A., Løkken, S.A. & Aaberge, R. (2015). *Gruppering av kommuner etter folkemengde og økonomiske rammebetingelser 2013*. Oslo: SSB Rapport 19/2015.

Lipsky, M. (1980). *Street-level Bureaucracy – Dilemmas of the Individual in the Public Services*. New York: Russel Sage Foundation.

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (2015). *Det norske markedet for elektroniske kommunikasjonstjenester (rapport)*. Lastet ned 20. juni 2015 fra: <http://www.nkom.no/aktuelt/nyheter/attachment/18155?ts=14d705a7df7>

Nordvik, H. (2005). Personlighetstrekk: deres art og antall. I; *Tidsskrift for Norsk Psykologiforening, Vol 42, nummer 11, 994-997*.

Randle, M., Miller, L., Donicar, S. & Ciarrochi, J. (2014). The Science of Attracting foster carers. In; *Child & Family Social Work 2014, 19, pp 65-75*.

SSB (2015). *Statistikkbanken, Befolkning, Folkemengde*. Lastet ned 10.april 2015 fra: <https://www.ssb.no/befolkning/statistikker/folkemengde>

Stefansen, K. & Hansen, T. (2014). *En god forberedelse til å bli fosterforeldre. Evaluering av opplæringsprogrammet PRIDE*. Oslo: NOVA Rapport 3/2014.

Stortinget (2014). *Innst. 204 S (Dokument nr 8:30 S) (2013-2014)*.

Tek.no (2009). Her får du det billigste kontantkortet. Lastet ned 20. juni 2015 fra: [http://www.tek.no/artikler/her faar du det billigste kontantkortet/85529](http://www.tek.no/artikler/her-faar-du-det-billigste-kontantkortet/85529)

Winokur, M, Holtan, A. & Batchelder, K.E. (2014). *Kinship care for the safety, permanency and well-being of children removed from the home for maltreatment (Review)*. In; The Cochrane Collaboration. The Cochrane Library 2014, Issue 1. John Wiley & Sons Ltd. Lastet ned 20. juni 2015 fra: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/14651858.CD006546.pub3/epdf>

Øyen, L, Clifford, G. & Gustavsson, A. (2010). *Tiltaksprofil og tiltaksutvikling i kommunalt barnevern*. Bodø: NF-arbeidsnotat nr. 1005/2010.

VEDLEGG 1

Hei - mitt navn er.... og jeg ringer vegne av Nordlandsforskning - jeg foretar en undersøkelse i forbindelse med rekruttering av fosterhjem for barn og unge. Jeg håpet du hadde anledning å svare på noen spørsmål, intervjuet vil ta maks 15 minutter. Svarene du gir vil bli behandlet konfidensielt i tråd med Forskningsetiske retningslinjer.

(Hvis, ja)

Formålet med forskningen er å undersøke hvor mange og hva som kjennetegner de som kan tenke seg å bli fosterforeldre. Det innebærer at du vil få spørsmål knyttet til bo- og livssituasjonen din, om du har vurdert å bli fosterforelder, eventuelt hva som må til for at du vurderer å bli fosterforelder, samt dine vurderinger av hvor godt bestemte utsagn knyttet til din personlighet stemmer eller ikke. Vi gjør oppmerksom om at deltakelse i spørreundersøkelsen er frivillig.

Ved å svare på undersøkelsen er du med på å forbedre rekrutteringen av fosterhjem til de som trenger det i Norge. Funnene vil bli brukt til å utvikle og prøve ut bedre måter å rekruttere fosterhjem på.

Prosjektet avsluttes 1. juli 2017. Dine svar vil ikke kunne spores i undersøkelsen, telefonnummer slettes umiddelbart etter intervjuet er gjennomført.